

॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ इत्यारण्यके पर्वणि नैलकंठीये भारतभावे दीपसप्तपंचाशदधिकद्विशततमोऽध्यायः ॥ २५७ ॥ ॥ ७ ॥ दुर्योधन
 विजितांश्चाप्यमन्यत पांडवान् पृथराष्ट्रजाः ॥ दुर्योधनोऽपि राजेंद्रविस्तृज्य नरपुंगवान् ॥ १९ ॥ प्रविवेश गृहं श्रीमान् यथाचैत्रथं प्रभुः ॥ तेषां सर्वमेहं ह्वासाजग्मु
 र्वेदमानि भारत ॥ २० ॥ पांडवाश्च मेहं ह्वासादूतवाक्यप्रचोदिताः ॥ चितयंतस्तमेवार्थनालभंत सुखं क्वचित् ॥ २१ ॥ भूयश्च रैराजेंद्रप्रवृत्तिरुपपादिता ॥ प्रति
 ज्ञासूतपुत्रस्य विजयस्य वधं प्रति ॥ २२ ॥ एतच्छ्रुत्वा धर्मसुतः समुद्दिग्धो नराधिप ॥ अभेद्यकवचं मत्वा कर्णमद्भुतविक्रमं ॥ २३ ॥ अनुस्मरंश्च संक्लेशान्नशान्ति
 मुपयातिसः ॥ तस्य चिंतापरीतस्य बुद्धिर्जज्ञे महात्मनः ॥ २४ ॥ बहुव्यालमृगार्कीर्णं त्यक्तुं द्वैतवनं वनं ॥ धार्तराष्ट्रोऽपि नृपतिः प्रशशास वसुंधरां ॥ २५ ॥ आत्माभिः
 सहितो वीरैर्भीष्मद्रोणकृपैस्तथा ॥ संगम्य सुतपुत्रेण कर्णेनाह वशोभिना ॥ २६ ॥ दुर्योधनः प्रिये नित्यं वर्तमानो महीभृतां ॥ पूजयामास विप्रेन्द्रान् क्रतुभिर्भूरिद
 क्षिणैः ॥ २७ ॥ आतृणां च प्रियं राजन्सचकार परंतपः ॥ निश्चित्य मनसा वीरोदत्तभुक्तफलं धनं ॥ २८ ॥ इति श्रीमहाभारते आरण्यके पवणिघोषयात्राप
 र्वाण्युधिष्ठिरचिंतायां सप्तपंचाशदधिकद्विशततमोऽध्यायः ॥ २५७ ॥ ॥ ७ ॥ समाप्तं च घोषयात्रापर्व ॥ अथ मृगस्वप्नोद्भवपर्व ॥ जनमे
 जय उवाच दुर्योधनं मोक्षयित्वा पांडुपुत्रामहाबलाः ॥ किमकार्षुर्वेनेतस्मिंस्तन्ममाख्यातुमर्हसि ॥ १ ॥ वैशंपायन उवाच ततः शयानं कर्ते यत्रात्रौ द्वे
 तवने मृगाः ॥ स्वप्नांते दर्शयामासुर्वाष्पकं ठायुधिष्ठिरं ॥ २ ॥ तानब्रवीत्स राजेंद्रो विपमानां कृतां जलीन् ॥ ब्रूतयद्दुकुक्रामाः स्याके भवंतः किमिष्यते ॥ ३ ॥ एवमु
 क्ताः पांडवेन कर्ते येन यशस्विना ॥ प्रत्यब्रुवन् मृगास्तत्र हतरोषायुधिष्ठिरं ॥ ४ ॥ वयं मृगाद्वैतवने हतशिष्टास्तु भारत ॥ नोत्सोदेम महाराज क्रियतां वासपर्ययः ॥
 ॥ ५ ॥ भवतो भ्रातरः शूराः सर्वे एवास्त्रकोविदाः ॥ कुलान्यत्यावशिष्टानि कृतवंतो वनौकसां ॥ ६ ॥ बीजभूता वयं केचिदवशिष्टा महामते ॥ विवर्धेम हिराजेंद्र प्रसा
 दात्ते युधिष्ठिर ॥ ७ ॥ तान्वेपमानान् वित्रस्तान् बीजमात्रावशेषितान् ॥ मृगान्दृष्ट्वासुदुःखार्तो धर्मराजो युधिष्ठिरः ॥ ८ ॥ तांस्तथेत्यब्रवीद्राजा सर्वभूतहिते रतः ॥
 यथा भवंतो ब्रुवते करिष्यामि च तत्तथा ॥ ९ ॥ इत्येवं प्रतिबुद्धः सराज्यं ते राजसत्तमः ॥ अब्रवीत्स हिताभ्या तनूदयापन्नो मृगान् प्रति ॥ १० ॥ उक्तो राजा त्रौ मृगैर
 स्मिन् स्वप्नांति हतशेषितैः ॥ तंतुभूताः स्मभद्रं ते दयानः क्रियतामिति ॥ ११ ॥

भिति ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ वासस्य पर्ययवैपरीत्यं नात्र बलव्यमित्यर्थः ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥